

Første Behandling af:

Forflag til Lov indeholdende nogle Bestemmelser om Kommunernes Skolevæsen udenfor Kjøbenhavn.

Mødet hævet Kl. 5.

Femtende Møde.

Torsdagen den 24de Oktober Kl. 1.

Sekretæren, Spimark, oplæste Protokollen fra forrige Møde, som derefter blev underskrevet.

Efter Dagsordenen foretoges:

Første Behandling af: Forflag til Lov indeholdende nogle Bestemmelser om Kommunernes Skolevæsen udenfor Kjøbenhavn.

(Lovforslaget findes i Tillæg A Sp. 1449 ff.)

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Fischer): Ved første Behandling af Finantslovforslaget rettede et æret Medlem et Spørgsmaal til mig om min Stilling til den paatænkte Folkehøjskole i Sorø, og jeg udbad mig den Gang Udsættelse med Svaret, indtil det nu foreliggende Lovforslag kom til Forhandling, da det forekom mig et naturligeres Tilknætningspunkt end Finantslovens første Behandling. — Jeg skal da tillade mig at erindre om, at i det Lovforslag, jeg forelagde i forrige Samling i Landstinget, vare Folkehøjskolerne medoptagne som et Led i vort Skolevæsen. Lovforslaget gaar jo i den Retning ud paa først at forbedre den simple Skoleundervisning derved, at der gives en Tredeling som Regel i Skolerne i Stedet for den hidtilværende Tvedeling; dernæst paa at yde Understøttelse fra Statskassens Side og særlig af Sorø Akademis Midler til, hvor der opstaar Onstedom i Kommunerne og hvor der viser sig Vilighed til selv at yde Offre, at ioverfatte en videregaaende Undervisning, hvorved det yderligere kan befæstes og udvides, som er tilegnet i Almueskolerne; jeg følte, at de nuværende Højskoler have en saadan Betydning og indtage en saadan Stilling i

vort Skolevæsen, at de ikke burde savnes i et nyt Lovforslag om Skolevæsenet; de ere indtraadte som et Led og som et væsentligt Led i vort Almueskolevæsen og fortjene derfor, forekommer det mig, en Plads i et Lovforslag som det her omhandlede. Jeg har imidlertid fundet det mindre rigtigt allerede nu at optage det, og det findes derfor ikke i det Lovforslag, der nu foreligger, der jo i alt Væsentligt er samstemmende med, hvad der i forrige Samling blev vedtaget af Landstinget; men en Bevilling herom findes paa Finantslovforslaget, og vore Folkehøjskoler staa derfor endnu paa den samme Plads, hvorpaa de hidtil have staaet. Jeg havde tænkt mig, at disse Højskoler dannede en Afslutning for vort Almueskolevæsen, idet jeg forestillede mig, at den hidtil oftere fremsførte Tanke om en Folkehøjskole i Sorø maatte betragtes i alt Fald for længere Tid som opgiven. Nu er jo imidlertid denne Tanke kommen frem paany og kommen frem med saa megen Styrke, at det bør tages under næste Overveelse, hvorledes man finder det rigtigt at stille sig til den. Jeg opfatter Tanken saaledes, at der ved den Opgave at tilveiebringe en folkelig Højskole i Sorø er tænkt paa at skabe den sidste Afslutning paa Borger- og Almueskolevæsenet, saaledes at, ligesom man paa det lærde Skolevæsens Omraade afslutter ved Universitetet, saaledes skulde der paa Borger- og Almueskolevæsenets Omraade afsluttes ved den nævnte Højskole. Den skulde med andre Ord være et folkeligt Universitet. Den Tanke, der her er kommen frem, er jo unegtelig baade smuk og tiltalende og — jeg vil for mit Vedkommende sige — efter mit Skjøn ogsaa berettiget. Det er en smuk, tiltalende og berettiget Tanke at ville føre vor Ungdom, velforbereet i Skolerne, ledet videre ved Højskolerne sammen til et folkeligt Universitet eller — jeg kan kalde det en folkelig Højskole, hvor Ungdommen velforbereet kan søge Belærelse paa hele Videnskabens og Kunstens Omraade ved at bivaare derpaa indrettede folkelige Foredrag, understøttede paa en Maade, som særlig kræves netop paa dette Omraade. Jeg vil derfor tilkjendegive min Stilling dertil saaledes, at jeg godkjender denne Tanke i dens Almindelighed; men der er eet Punkt derved, mod hvilket jeg maa gjøre Indsigelse, det er dette, at man taler om en folkelig Højskole i Sorø. Efter min Mening maa der foregaa en Ændring deri; man maa rette dette til en folkelig Højskole i Kjøbenhavn. Vil man gaa ind

Rettelser.

Sp. 361, L. 20 f. o.: „bygget“ læs: „solgt“.
— 363, L. 3 f. o.: „Bedregene“ læs: „Bauen“.